

باسمه تعالی

قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخائر جنگلی کشور

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون گونه‌های درختانی از قبیل شمشاد، زربین، سرخدار، سروخمره‌ای، سفیدپلت، حرا و چنل، ارس، فندق، زیتون طبیعی، بنه (پسته وحشی)، گون، ششم، گردو (جنگلی) و بادام وحشی (بادامک) در سراسر کشور جزء ذخائر جنگلی محسوب و قطع آنها ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱ - وزارت جهاد سازندگی موظف است مناطق استقرار گونه‌های یاد شده را مشخص و حفاظت نموده و متخلفین را به مراجع قضایی معرفی کند.

تبصره ۲ - در مواردی که قطع این گونه‌ها بر اساس طرح مصوب و بنا بر ضرورت و مسایل فنی و توسعه گونه‌های دیگر لازم باشد با تأیید وزارت جهاد سازندگی مجاز خواهد بود.

تبصره ۳ - متخلفین از این قانون برای بار اول علاوه بر پرداخت خسارتی که حسب مورد توسط کارشناسان مربوطه وزارت جهاد سازندگی ارزیابی خواهد گردید به حبس از یک ماه تا شش ماه و پرداخت جزای نقدی برای هر اصله درخت معادل یک برابر و نیم قیمت روز آن و در صورت تکرار به‌اشد مجازات محکوم می‌شوند.

تبصره ۴ - اجازه داده می‌شود که هر ساله معادل ۳۰ درصد از درآمد حاصل از دریافت جرائم و فروش مواد بازداشتی ناشی از اجرای این قانون که از متخلفین مربوطه اخذ و به حسابی که توسط خزانه به همین منظور افتتاح می‌گردد واریز و جهت پرداخت حق‌الکشف به مأمورین کاشف سازمان جنگلها و مراتع کشور و مخبرین و مأمورین انتظامی در اختیار سازمان مزبور قرار داده می‌شود تا برابر آیین‌نامه نسبت به تقسیم آن اقدام نماید.

سازمان برنامه و بودجه مکلف است هر ساله ضمن لایحه بودجه اعتبار مربوط به ۳۰ درصد درآمد حاصل موضوع این تبصره را در ردیف جداگانه پیشنهاد و منظور نماید.

تبصره ۵ - در صورت همکاری کارگزاران و مأمورین سازمان جنگلها و مراتع با متخلفین به تناسب جرم به اشد مجازات مقرر در قوانین و مقررات مربوطه محکوم می‌شوند.

ماده ۲ - تشخیص منابع ملی و مستثنیات ماده ۲ قانون ملی شدن جنگلها و مراتع با رعایت تعاریف مذکور در قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع با وزارت جهاد سازندگی است که شش ماه پس از اخطار کتبی یا آگهی به وسیله روزنامه‌های کثیرالانتشار مرکز و یکی از روزنامه‌های محلی و سایر وسایل معمول و مناسب محلی، ادارات ثبت موظفند از انقضای مهلت مقرر در صورت نبودن معترض حسب اعلام وزارت جهادسازندگی نسبت به صدور سند مالکیت به نام دولت جمهوری اسلامی ایران اقدام نمایند.

تبصره ۱ - معترضین می‌توانند پس از اخطار یا آگهی وزارت جهاد سازندگی اعتراضات خود را با ارائه ادله مثبت جهت رسیدگی به هیأت مذکور در قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۶۷.۶.۲۲ مجلس شورای

اسلامی تسلیم نمایند. صدور سند مالکیت به نام دولت جمهوری اسلامی ایران مانع مراجعه معترض به هیأت مذکور نخواهد بود.

تبصره ۲ - عبارت وزارت کشاورزی در ذیل ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۶۷.۶.۲۲ و تبصره ۶ ذیل آن به وزارت جهاد سازندگی تغییر یافته و کمیسیون موضوع ماده واحده همچنان به اعتراضات رسیده به اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع رسیدگی می‌نماید.

ماده ۳ - آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون ظرف مدت دو ماه توسط وزارت جهاد سازندگی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر سه ماده و هفت تبصره در جلسه روز یکشنبه پنجم مهر ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۱.۷.۱۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی‌اکبر ناطق نوری

آیین‌نامه اجرایی ماده ۱

قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور

۱۳۷۱.۱۲.۱۶ - ۴۴۴۸.ت ۶۰ - ۱۳۷۲.۰۳.۱۸ - ۷۱۹

آیین دادرسی کیفری - بودجه - جنگلها و مراتع
وزارت جهاد سازندگی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۱.۱۲.۱۶ بنا به پیشنهاد ۱۰.۷۱.۷۷۶۷ و مورخ ۱۳۷۱.۱۰.۲۸ وزارت جهاد سازندگی و به استناد ماده (۳) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۱۳۷۱ آیین‌نامه اجرایی ماده (۱) قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

[Z] "آیین‌نامه اجرایی ماده ۱ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور"

ماده ۱ - گونه‌ها و مناطق استقرار ذخایر جنگلی موضوع ماده (۱) قانون اعم از گونه‌های اصلی و گونه‌های پرستار و همراه از طریق سازمان جنگلها و مراتع کشور مشخص شده، به منظور فوق آگهی خواهد شد.

ماده ۲ - نیروهای انتظامی و مأمورین سازمان محیط زیست و سایر مراجع مکلفند همکاری لازم را جهت حفظ ذخایر مذکور با سازمان جنگلها و مراتع کشور معمول دارند و مأمورین انتظامی موظفند به محض اطلاع از قطع غیر مجاز ذخایر جنگلی و وقوع جرم مشهود نسبت به جلوگیری از فرار متهم و انحاء آثار جرم اقدام کنند یا در صورت مشاهده مقطوعات و مواد مستحصه از آنها مراتب را صورت‌مجلس نموده، ضمن ضبط مقطوعات و مواد مستحصه،

متخلف را به مراجع قضایی معرفی کنند و نزدیکترین واحد اداره منابع طبیعی را جهت تحویل گرفتن مواد و تعقیب پرونده مطلع نمایند.

ماده ۳ - معادل (۳۰٪) سی درصد از درآمد موضوع تبصره (۴) ماده یک قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور که با توجه به قوانین مربوط به قاچاق وصول می شود به نسبت های مندرج در زیر تقسیم می شود:

۱ - مأمورین کاشف سازمان ۴۵ درصد

۲ - مأمورین انتظامی و مأموران محیط زیست ۳۰ درصد

۳ - مخبرین ۲۵ درصد

تبصره ۱ - مخبر کسی است که وقوع جرم را به مأموران وزارت جهاد سازندگی - سازمان جنگلها و مراتع کشور - اطلاع دهد. در صورتی که مخبر بخواهد نام او محفوظ بماند یا به نظر مأموران وزارت جهاد سازندگی و سازمان جنگلها و مراتع کشور افشای نام مخبر مصلحت نباشد. نام او با ذکر مطلب در صورت مجلس محفوظ خواهد ماند.

تبصره ۲ - در صورتی که کسی به دو عنوان ذی سهم باشد فقط حق دریافت سهم زیادتر را خواهد داشت.

تبصره ۳ - در صورت تعدد مأمورین کاشف، مأمورین انتظامی و مخبرین، سهم مقرر بین آنان به تساوی تقسیم خواهد شد.

تبصره ۴ - سهمیه های مقرر در این ماده در صورتی پرداخت خواهد شد که پرونده های امر منتهی به صدور کیفرخواست شده باشد.

تبصره ۵ - سازمان جنگلها و مراتع کشور مکلف است هر ساله میزان درآمد موضوع تبصره (۴) ماده (۱) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور را طبق اعلامیه خزانه داری کل جهت پیشنهاد در لایحه بودجه به سازمان برنامه و بودجه اعلام نماید.

ماده ۴ - سازمان برنامه و بودجه مکلف است اعتبار مربوط به اجرای این ماده قانون را حسب پیشنهاد وزارت جهاد سازندگی هر ساله در بودجه عمومی کشور تأمین و منظور نماید.

حسن حبیبی - معاون اول رییس جمهور

آیین نامه اجرایی ماده ۲

قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور

۱۳۷۱.۱۲.۱۶ - ۴۴۵۰.ت ۶۱ - ۱۳۷۲.۰۳.۱۸ - ۷۲۳

ثبت اسناد و املاک - جنگلها و مراتع - مراجع اختصاصی

وزارت جهاد سازندگی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۱.۱۲.۱۶ بنا به پیشنهاد ۱۰.۷۱.۷۷۶۷ و مورخ

۱۳۷۱.۱۰.۲۸ وزارت جهاد سازندگی و به استناد ماده (۳) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور مصوب ۱۳۷۱، آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمودند:

[Z] آیین‌نامه اجرایی ماده ۲ قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور"

ماده ۱ - تشخیص منابع ملی شده و مستثنیات ماده (۲) قانون ملی شدن جنگلها بر اساس تعریف مصرح در فصل اول قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع به عهده وزارت جهاد سازندگی است که از طریق سازمان جنگلها و مراتع کشور اقدام می‌نماید.
ماده ۲ - در برگ تشخیص، خصوصیات منابع ملی از حیث وضع طبیعی و تعریف قانونی همچنین مشخصات ثبتی، نسق زراعی، محل وقوع، حدود و مساحت منطقه مورد بازدید و مستثنیات موضوع ماده (۲) قانون ملی شدن جنگلها با استعلام از مراجع ذی‌ربط ذکر می‌شود و هر گاه در مرز منطقه مورد بازدید کوه یارودخانه یا بزرگراه یا جاده عمومی وجود داشته باشد شرح داده می‌شود تا محل منابع و مستثنیات آن از هر حیث مشخص باشد. ادارات ثبت اسناد و کشاورزی و سایر مراجع موظفند اطلاعات لازم را در اختیار مأمورین سازمان جنگلها و مراتع کشور قرار دهند.

ماده ۳ - مأمور بازدیدکننده منطقه باید از منطقه مورد بازدید نقشه تهیه نماید و در صورت عدم امکان، کروکی تهیه نموده و تحقیقات لازم را به وسایل مقتضی نسبت به وضعیت منطقه مورد بازدید و مستثنیات قانونی آن بنماید و اگر احراز کند که مستحدثات بعد از تصویب قانون ملی شدن جنگلها احداث شده تاریخ احداث و دلایل آن را در برگ بازدید بنویسد و با اظهار نظر به واحدی که او را مأمور رسیدگی نموده تسلیم کند.
تبصره ۱ - آگهی موضوع ماده (۲) قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی، علاوه بر روزنامه کثیرالانتشار و روزنامه محلی باید جداگانه تکثیر شود و به وسیله مأموران انتظامی برای اطلاع اهالی در معابر و اماکن عمومی محل وقوع رقبه‌الصاق گردد.

در آگهی باید محل قبول اعتراضات و نتیجه عدم اعتراض قید شود. مأموران انتظامی موظفند ظرف یک هفته آگهی را الصاق کرده و مراتب را به صورت کتبی به مرجع ارسال کننده آگهی اعلام کنند.

تبصره ۲ - در آگهی باید نام و موقعیت رقبه و در صورت داشتن مشخصات ثبتی شماره پلاکهای اصلی و فرعی بخش ثبتی، حدود و مساحت کل محدوده مورد تشخیص یا تعیین مساحت مستثنیات و منابع ملی قید شود.

تبصره ۳ - نسبت به هر منطقه نزدیکترین محلی که روزنامه در آنجا منتشر می‌شود روزنامه محلی محسوب می‌شود.

ماده ۴ - چنانچه ظرف شش ماه از تاریخ اخطار به وسیله انتشار آگهی یا الصاق آن در معابر عمومی اعتراض نرسیده باشد مرجع ذی‌ربط در سازمان جنگلها و مراتع کشور موظف است مراتب را به اداره ثبت اسناد و املاک محل اعلام نماید تا مطابق ماده (۲) قانون ملی شدن جنگلها بر اساس مقررات مربوط و ماده (۵۶) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری

از جنگلها و مراتع کشور انجام شده باشد حسب مورد به ترتیب زیر رفتار می‌گردد:
الف - در صورتی که به اجرای مقررات ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع اعتراض شده باشد و موضوع در کمیسیون مقرر در ماده (۵۶) مورد رسیدگی واقع نشده باشند، اعتراضات رسیده برای رسیدگی به هیأت مقرر در ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون جنگلها و مراتع ارجاع می‌شود.

ب - چنانچه به اجرای مقررات ماده (۵۶) اعتراض نشده باشد پس از انقضاء مهلت مقرر در ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع حسب تقاضای سازمان جنگلها و مراتع کشور ادارات ثبت موظف به صدور سند مالکیت به نام دولت جمهوری اسلامی خواهند بود.

ماده ۹ - پس از صدور رأی هیأت ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون جنگلها و مراتع چنانچه در محدوده منابع ملی شده تصرفات غیر مجاز وجود داشته باشد با اعلام واحد ذی‌ربط در سازمان جنگلها و مراتع کشور قوای انتظامی به استناد تبصره (۴) قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع اجرای ماده (۵۶) قانون جنگلها و مراتع مکلف به خلع ید از تصرفات مذکور خواهند بود.

تبصره - در مورد خلع ید از تصرفات غیر مجاز در منابع ملی قطعیت یافته قبل از تاریخ ۱۳۶۵.۱۲.۱۶ از طریق مراجع قضایی اقدام می‌شود.

ماده ۱۰ - در اجرای این آیین‌نامه وزارت دادگستری، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، وزارت کشاورزی و سایر مراجع ذی‌ربط مکلف به انجام همکاریهای لازم با وزارت جهاد سازندگی (سازمان جنگلها و مراتع کشور) می‌باشند.

ماده ۱۱ - سازمان برنامه و بودجه مکلف است بنابر پیشنهاد وزارت جهاد سازندگی هزینه‌های اجرایی این ماده قانون را اعم از خرید ماشین‌آلات، تجهیزات وامکانات و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز، هر ساله تأمین و در بودجه عمومی کشور منظور نماید.

حسن حبیبی - معاون اول رییس جمهور